Literatura.

Všehrd, List československých právníků. Odborné časopisectvo právnické je u nás poměrně chudé a málo vyvinuté. Těch několik odborných časopisů theoretických a praktických — Právník, Sborník věd právních a státních, Časopis pro právní a státní vědu, Právný Obzor atd. — laborují zejmě poválečnými nesnázemi. Není s dostatek peněz, není ani dost odběratelů, ani přispivatelů .Naši čeští praktikové mají o theoretické a vůbec literárně-odborné otázky právnické poměrně velmi málo zájmu. A theoretiků se skutečným neosobním zájmem o právnické písemnictví není také nadbytek. Proto nelze se diviti, že ohromnému rozmachu, který v tak v mnohých oborech nastal u nás následkem politického převratu a osvobození národa československého, neodpovídá dosud žádný pokrok v oboru, o němž zde jednám. Naopak u srovnání s poměry předválečnými možno spíše mluviti o kroku zpět. Neboť odborné časopisy nijak se nerozmnožují a ty, které přestály válečné poměry, jsou zpravidla mnohem hubenější, než byly v dobách předválečných (Právník, Sborník). A přece se v téže době počet právnických fakult u nás ztrojnásobil a měli bychom tudíž míti přibližně třikrát tolik profesorů, advokátů, soudců a praktických právníků vůbec! Tato v celku tedy jistě velmi smutná bilance má však jednu nesporně aktivní a k tomu nadmíru potěšitelnou položku. Míním tím studentský odborný časopis právnický »Všehrd«, založený r. 1919. Dnes dospěl ke čvrtému ročníku. Časopis ten nazývá se sice oficielně »listem československých právníků«, ve skutečnosti jest však jak řízením tak obsahem listem studentským, a to jest na něm to nejpotěšitelnější. Vydávají jej společně oba československé spolky studentské »Všehrd« (v Praze) a »Právník« (v Brně). Zde tedy předstihli studenti své pány profesory velmi značně! Neboť jde o literární podnik naveskrz vážný a obsažný, který zcela dobře může se měřiti s obdobnými podniky profesorskými. V malých poměrech předpřevratových neměli čeští studující práv nic podobného, ač, jak úvodní slovo k prvnímu ročníku naznačuje, »založením vlastního spolkového časopisu plní spolek své dávné přání«. Uskutečněním tohoto přání, které se tak znamenitě zdařilo, má symptomatický význam pro naše studentstvo, který přesahuje daleko zájmy jedné jeho skupiny: studujících práv. Dokazuje totiž, že studenti mohou se se zdarem uplatňovati literárně na odborném poli vědeckém. Jaký to rozdíl mezi touto mladou, vědecky sebevědomou generaci a tou, ku které jsme přináleželi my starší! Bylo nás sice také dost, kteří jsme měli již v dobách studentských vědecké ambice a zájmy, i když nás byla jen hrstka proti těm, kteří se domnívali, že vlastní působností seriosního studenstva (u srovnání s neseriosním, jehož působiště bylo na plesích, v kavárnách a na promenádě) jest plané řečnění o nejobecnějších problémech filosofických, o Comteovi, Kantovi, Nietzscheovi, o pokroku a reakcionářství, a stejně plané politikaření. My starší neměli jsme literárního fora, na kterém bylo možno udati své odborné prvotiny. A chyběla nám též odvaha, poněvadž zde nebyl nikdo (mluvím toliko o právnících!), kdo by nám byl řekl, že i pro odbornou činnost vědeckou jest především rozhodným zdravý a pokud možno bystrý rozum, který se s námi rodí bez naší zásluhy, a teprve v druhé řadě dosažené doktoráty, profesury a státní zkoušky. Domnívali jsme se, že bez těchto vnějších ingrediencí, z nichž nejdůležitější jevily se nám ony dvě důstojné zkratky »prof. Dr.«, je každá odborná literární činnost nemožná a zbytečná. V takovém ovzduší žili jsme my, starší, a mnoho slibných literárních talentů se nám tím na vždy ztratilo. Tím srdečněji vítáme zdravější a silnější generaci dnešní. Těšíme se, že našla sama sebe a že poznenáhlu, jak se zdá, mění se představa o ideálu seriosního studenta. Není to již onen dýchavičný, nezažitými frázemi naplněný mladík, který opovrhuje přirozeným zaměstnáním mládí, jako jest sport, družnost a společenské veselí, a pouští se proto, poněvadž se necítí

doma v oboru, který se má státi jeho životním povoláním, do oborů povšechnějších, jako jest filosofie a politika, v nichž nerozhoduje jen r o z u m, nýbrž též ž i v o t n í z k u š e n o s t, mladíkovi sebe nadanějšímu nutně se nedostávající, čte a nezažívá Marxe, Stirnera a podobné autory, planě se hádá a řeční o věcech, k jichž pochopení jest v první řadě třeba životní praxe a znalosti lidí a v druhé teprve knižního vědění a moudrosti — nýbrž mladík sice stejně sebevědomý jako onen příslušník dřívější generace, ale k r i t i č t ě j š í, který ví, v čem se může vyrovnati starším, puncovaným konkurentům, má-li jen zdravý rozum a nadšení pro věc. Může na př. se zdarem napsati a publikovati literární posudek spisu svého profesora, místo aby na veřejných schůzích nebo debatních večírcích posuzoval a kritisoval naši zahraniční a vnitřní politiku, naše staré, zkušené politiky, kteří, nevynikají-li snad zvlášť rozumem, mají aspoň životní zkušenost a praxi.

Mám za to, že předvoj této nové studentské generace právnické seskupen jest okolo časopisu »Všehrd«. V tom tkví jeho symptomatický a povšechnější význam. F. W.

Dr. Miroslav S t i e b e r: **Vývoj a právní povaha vlastníkovy hypoteky.** (Otisk ze Sborníku věd právních a státních roč. XX. a XX.) Praha 1922. Nákladem vlastním. Str. 248.

V obšírné monografii pojednává Stieber, profesor právnické fakulty Karlovy university, o právním institutu, který je pro nemovitostní úvěr nad míru důležitý, totiž o t. zv. vlastníkově hypotece. Jde zde o dvojí úchylku od romanistického názoru na právo zástavní: jednak hypoteka přestává býti akcessoriem pohledávky, jednak opouští se učení o konfusi, neboť vlastník pozemku je současně oprávněným z hypoteky tedy z práva na věci vlastní.

Po způsobu historické školy s velikou akribií zjišťuje Stieber vývoj tohoto právního institutu od římského práva až po naše časy. Východiskem je mu l 30 D de excep. rei judicatae 44, 2, pak l 1 C 8, 19, l 17 D 20, 4, l 3 C 8, 18, l 45 pr D 50, 17, kde mluví se o těch případech, že vzdor splynutí osoby zástavního věřitele s osobou vlastníkovou konfuse nenastává. Dále nalézá Stieber již v římských právech počátky t. zv. lokusové teorie. Nyní proprovádí nás, jak u historika středověkého práva je samozřejmo, tím, jak se k tomu zachovala glossa. Ta trvala slovně na pramenech (str. 3), částečně sem patří i postglosátoři. Pro vlastnickou hypoteku vyslovuje se Azo a postglosátoři. Zmínkou o francouzských právnících přechází autor k německým právníkům (str. 9). Po teorii sleduje praksi romanistickou v Nizozemsku, v Neapoli. Po té přechází k výkladům novější prakse římského práva od německých praktiků do německých pandektistů devatenáctého století, z neněmeckých romanistů uvádí Girarda, Zolla, Heyrovského.

Římské právo nebylo příznivo vývoji vlastnické hypoteky, neboť vlastnická hypoteka zůstala anomalií. Naproti tomu při německé vlastníkově hypotece nemohou takové pochyby vůbec vzejíti. Zjev její jest důsledný projev principu, z něhož moderní právo hypoteční vyšlo. Základem jeho jest zápis v pozemkové knize, jemuž odpovídá úřední příkaz kvoty nejvyššího podání podle zápisového pořadu (str. 25). Vývoj zde začíná v Prusku zemským právem z r. 1620 a přechází pak vlastnická hypoteka do pruského Landrechtu; dále zmiňuje se autor o Hamburku, Bremách, Lubecku, Šlesvíku a Holštýnu, Meklenburku, Sasku, Bavorsku a Švýcarsku, které je dle našeho mínění ne dosti oceněno (str. 34). Po té přechází k vlastníkově hypotece pruské a provádí nás velmi obšírnými ustanoveními Landrechtu a jeho teoretickým zpracováním (str. 38) pak přechází ke kodifikaci pruského práva knihovního a pojednává v poměru hypoteky ke dluhu pozemkovému (str. 44), konečně podle zákona ze dne 5. května 1872 lze již sestaviti jisté podstatné znaky vlastníkovy hypotéky, která pojmově předpokládá zápis práva zástavního.

Velký oddíl zaujímá výklad autorův o velmi spletitých předpisech německého občanského zákoníka. Autor věnoval tomuto oddílu velikou péči a mohu směle říci, že německá literatura má málo tak zevrubných zpracování této otázky, pro české čtenáře oddíl tento byl by poněkud přístupnější, kdyby autor byl předeslal krátký nástin hlavních zásad hypotekárního práva německého; takto český čtenář v průměru má malou znalost doktrinálních rozdílů německého práva hypotekárního, které je pravým opakem linearní klasické jednoduchosti práva našeho. Jsou jistě některé přednosti německého práva, ale v barokní rozmanitosti své budí dojem doktrinálního zpracování látky, kde jemné rozlišování pojmů je účelem samo sobě. Zde nutno upozorniti na velmi důležitý význam dluhu pozemkového a hypotéky s dlužním listem. Prvý však dle mého mínění není vhodný a druhý není třeba převzíti, poněvadž funkci této hypotéky velmi dobře převzaly naše hypoteční banky a emisní ústavy spořitelen, resp. bank. Instituce tato zdá se mi býti lepší než hypotéka s listinou. Nejsou tedy podmínky u nás a v Německu stejné.

U nás podle výkladů autorových východiskem vlastníkovy hypotéky jsou české novely a deklaratorie, ustanovujíce, že vše, co do knih bylo zapsáno, zase jen zápisem může býti vymazáno (str. 79). Dále je zde ustanovení §§ 460., 1446. obč. z. Autor svědomitě registruje mínění o těchto ustanoveních pronesená (str. 81—102). Při kodifikaci knihovního práva a nové úpravě exekučního řádu musilo býti touto otázkou hnuto, ale rozřešena nebyla. Nebylo ani praxi ani teorii jasno, jak se má konstruovati právní poměr, byla-li pohledávka zaplacena, ale hypotéka z knih pozemkových nevymazána. Je zde otázka práva na vzestup zadních věřitelů (str. 107), která dle praxe řešena záporně. Další vývoj je poznámka pořadí pro příští zápůjčku, zavedená zákonem ze dne 12. srpna 1851, č. 184 ř. z. (str. 109). Pak následuje dlouhý a zevrubný výklad o § 16. (nyní 30.) knihovního řádu, kterýžto výklad podle metody autorovy spočívá v přesném vylíčení dějin vzniku tohoto ustanovení. Další etapou je vlastníkova hypotéka podle § 50. zákona ze dne 19. května 1874, č. 70 ř. z., a podle zákona konversního ze dne 14. června 1888, č. 88 ř. z. a dalších jeho zpracování. Vlastník disponuje zde hypotékou tím, že věřitele jednoho zaplatí a druhý věřitel vstoupí na jeho místo, použije se tedy zaplacená hypotéka pro novou hypotéku; vylíčením zákonodárných příprav pro novelu k obč. zák. končí tento oddíl (str. 109—132). Třetí novelou zavedena byla vlastnická hypotéka, jíž autor vytýká, že je dílem kompromisu. Vlastnická hypotéka, zde je možnost vlastníkova, aby mohl nakládati zástavním právem váznoucím na jeho věci; bez pohledávky anebo s pohledávkou, kterou spolu se zástavním právem nabyl, jsou to případy § 469. obč. z., §§ 37., 48., 44. III. nov., §§ 469., 470., 1446. obč. z. Autor rozděluje tyto případy podle toho, jde-li již o nabyté právo zástavní nebo pouze jeho místo (str. 133). Uznáním vlastníkovy hypotéky přesunul se podle autora poměr mezi hypotékou a pohledávkou. Pohledávka není základem hypotéky, nýbrž jejím akcesoriem. Základem vlastníkovy hypotéky může býti vklad, ne však úkojové právo, dále záznam, simultánní hypotéka, zapsané právo zástavní státu pro veřejné dávky, dále právo, které podle § 38. III. nov. má býti vymazáno (str. 134—137). Není třeba, aby hypotéka, která je základem vlastnické hypotéky, byla zapsána pro určitou pohledávku (str. 138). Vlastník může nabýti hypotéky buď s pohledávkou (§ 470. obč. z.), anebo bez pohledávky (str. 142). Dispositice vlastníkova může býti vyloučena (str. 144), autor pak velmi případnými slovy líčí chaos, který vznikl ustanovením § 469. a) obč. z. a upozorňuje na nemožnost konverse (str. 146, 171), konečně upozorňuje na to, že otázka pořadem zbytkové hypotéky a nového práva zástavního není vyřešena (str. 147). Zmíniv se o subjektu dispositičního práva a o dispositi hypotékou simultanní, přichází k výkladu, jak možno vykonávati právo dispositiční. K tomu je zapotřebí listin vkladu schopných (str. 153). Dále upozorňuje na různé termíny, do kdy nutno vykonati toto dispositiční právo a

na to, že vlastník nemá práva žádati za předchozí zjištění stavu závad a jaká komplikace z toho plyne pro praxi (str. 154).

Druhý druh vlastnické hypotéky jsou časová zástavní místa, to jest: výhrada pořadí vymazaného práva zástavního (str. 158), dále zápis nového práva zástavního v pořadí starého práva zástavního (str. 162), poznámka pořadu (str. 165).

Po té přechází autor k jádru knihy, to jest vlastníkově hypotece československé, jíž autor je tvůrcem a kterou hájil též v přípravách pro revisi obč. zákoníka československého. Hlediska legislativní úpravy uvádí autor takto: »Zástavní právo třeba by sloužilo osobní pohledávce, stává se zápisem do veřejných knih realným dluhem«. »Vedle osobní pohledávky zřizuje se zápisem i zástavní právo za pohledávku realní. Je-li vlastník a dlužník jedna osoba, jsou obě pohledávky skonsolidovány v jednotu« (str. 177). Odpoutaná hypoteka od pohledávky má býti tak upravena, aby byla kdykoliv způsobilou pro peněžní trh (str. 178). Je úplně lhostejno, zda původní pohledávka byla platná či nic (str. 179), starší hypoteka má přednost před novou hypotekou; depurační poznámka budiž odstraněna (str. 181). V tomto směru přes mnohé pochybnosti nutno říci, že náměty Stieberovy jsou velmi domyšlené a řeší pochybnosti dosavadního práva způsobem velmi šťastným, ovšem jiná otázka je, zda máme vlastnickou hypoteku vůbec přijmouti čili nic a tuto otázku považuji za otázku čistě hospodářskou a nikoliv právní a tím líším se asi od většiny našich právníků. Z hospodářského hlediska přimlouvám se za náměty Stiebrovy, poněvadž zasahují vhodně do rámce našeho právního řádu a přece umožňují vlastníku zachovati si laciný úvěr. Jaký smysl mělo by dáti si vymazati 4% hypoteku hypoteční banky již amortisovanou, aby na ni vstoupila 10% hypoteka půlročně vypověditelná a tuto zase konvertovati v hypoteku 4%! Hádky o romanistickou a germanistickou konstruci hypoteky považuji za zcela neodůvodněné, neboť v právní vědě jde při dogmatickém výkladu o to stanoviti, jaké povinnosti stanoví právní řád a z těchto povinností soudili na všeobecné maximy legislativní a nikoliv naopak.

V druhém díle pojednává autor o právní povaze vlastníkovy hypoteky (str. 185). Pojednává nejprve o příbuzných jevech, jsou to guerre, cenné papíry, směnka, akcie, parcialní dlužní úpisy.

Na to registruje autor s velikou svědomitostí konstrukce jednotlivých právnických spisovatelů (str. 196— 223), načež podává svoji konstrukci. Vychází z nauky o dluhu a ručení (str. 223), které vykládá opětně dynamicky podle Brinze a Amiry. Přivádí konečně zástavní právo na jediný typ. »Je jím dluh věcný, realný nebo zástavní, na nemovitosti radikovaný (Schuld), za nějž nemovitost tato ručí (Haftung)«. »Hypotekou charakterisuje se dvojice dluhů, dluh věcný a osobní«.

Stieber ve své práci vychází z předpokladu, že v dřívějším právním ustanovení, jehož emunciacemi jsou mu zákony, praxe i teorie, je in nuce obsaženo ustanovení pozdější, které možno syntetickým úsudkem odvoditi z dřívějšího. Tím tedy celé pojetí problemu je dynamické, velmi dobře hodící se pro jeho úkol — úvahy a obhajoby de lege ferenda. Toto dynamické pojetí práva a problemu odůvodňuje zvláštní způsob výkladu, neboť vykládá o vývoji názoru na hypoteku vlastnickou, ale předpoklady tohoto názoru jsou podrobeny též změně; to vše činí velké nároky na spisovatele i čtenáře. Metoda tato je velmi pracná a pramení v tom učení, že právní řád je podroben neustálé změně, je tedy toto dynamické pojetí časově relativní; čistě dogmatický výklad nedovede tento vývoj zachytiti, ale má pro sebe výhodu jasnějšího a přehlednějšího výkladu zákonných ustanovení. —

Druhým předpokladem Stiebrových výkladů je učení, že subjektivní právo má samostatnou reálnou existenci. Tím ovšem přichází Stieber k rozlišení mezi dluhem a ručením a tím i ku své konstrukci vlastníkovy hypoteky. I ten, kdo není stoupencem ani jednoho, ani druhého předpo-

kladu, přece musí spravedlivě uznati, že je kniha důsledně podle těchto principů sepsána a domyšlena. Velkou předností knihy je, že autor dovedl snésti skoro úplný material o otázce vlastníkovy hypoteky a tím každému, kdo se otázkou touto bude zabývati, práci neobyčejně usnadnil. Druhá přednost její je, že skytá cenné úvahy de lege ferenda. V těchto dvou stránkách tkví trvalá cena knihy a nemohu souhlasiti s těmi kritiky, kteří právě v těchto bodech autora napadají.

Jest doufati, že autor nám podá po zákonné úpravě československého práva občanského system hypotekárního práva.

Sedláček.

Dr. Leo Epstein, rada finanční prokuratury v Praze: **Studienausgabe der Verfassungsgesetze der čechoslovakischen Republik** (unter Berücksichtigung der Gesetzesmaterialien, der Rechtssprechung und der alten österreichischen Verfassungsgesetzgebung, sowie mit Hinweisen und Bemerkungen versehen). Bratří Stiepelové, Liberec, 1923. 685 stránek. Epsteinovo komentované vydání československých ústavních zákonů jest ze všech dosavadních českých a německých vydání daleko největší; obsahuje téměř 700 stran. V předmluvě uvádí autor toto: . . . Okolnost, že my Němci v republice bez rozdílu stran zavrhujeme ústavu pro její oktroyovou vlastnost, patří do oboru politiky a státní morálky; též s hlediska mezinárodního práva může býti otázka její platnosti diskutována. Státoprávně jest však, pokud jde o její vznik, bezvadná a, kdyby i nebyla, nutí nás moc skutečných poměrů, abychom se jí zabývali, poněvadž žijeme pod její vládou«. Lituji, že autor svému znamenitému spisu, svědčícímu o vzácné píli a dovednosti, předeslal tuto větu, jejíž otřepaný obsah snášíme ještě z nouze v nějakém radikálním denním listě, nikoliv však v odborné příručce, určené nejen pro studentstvo a politiky, nýbrž, jak autor v předmluvě praví, pro veškeré německé obyvatelstvo československé republiky, pokud zajímá se o veřejný život. Podobná tvrzení, nejsou-li vůbec doloženy — rád bych na př. znal důkazy, že ústava naše odporuje mezinárodnímu právu! —, otravují jen zcela zbytečně prostoduchého čtenáře, který se domnívá, že Bůh ví jaké strašné věci obsahují naše ústavní zákony, které však naopak jsou nejspravedlivějšími a nejmírnějšími předpisy, jaké vůbec může si kterákoliv národní menšina přáti. Menšinu však, která s výsledkem světové války a jmenovitě se zničením Rakousko-Uherské monarchie a založením nových, národních států zásadně a z důvodů politicky velmi pochopitelných není spokojena a svádí svou zlost, že věci nedopadly tak, jak ve své prostoduchosti skalopevně očekávala, na nevinné paragrafy naší ústavy, nelze arciť v žádném případě uspokojiti, i kdybychom si byli naši ústavu objednali přímo s nebe. Proto bude i v budoucnosti zcela marné dokazovati Němcům vždy znovu a znovu, že každý revolučně vzniklý stát musí míti nutně oktroyovanou ústavu, poněvadž by jinak revolucí nebyl vznikl, a dále, že jest dětinský požadavek, aby ten, proti kterému revoluce se dělá (v našem případě v první řadě německý národ) byl přizván k tomuto dílu! Jak dnes vyvinuly se u nás poměry, možno s naprostou jistotou tvrditi, že bychom dosud neměli svou ústavu, kdybychom byli tehdy pozvali Němce k spolupráci a kdyby tito byli pozvání skutečně přijali. A jak směšnou úlohu byli by tito hosté hráli v revolučním Národním shromáždění, jsouce nuceni hráti si oficielně na revolucionáře, kterými vůbec nebyli, poněvadž si ani přáti nemohli, aby se revoluční dílo, k jehož dokonání byli pozváni, podařilo! Byli by tudíž dělali revoluci proti revoluci a špatně se odměňovali za přijaté pozvání. Nehledíc však k těmto, v německém písemnictví již jednou pro vždy zakořeněným extempore, musíme na druhé straně německému národu upřímně záviděti, vidíme-li, co se pro ně u nás publikuje a srovnáme-li to s našimi vlastními poměry. Věc stává se ještě obdivuhodnější, uváží-li se, že následkem dnešních valutárních poměrů nemohou vydavatelé německých spisů počítati s vět-

ším odbytem ani v Německu, ani v Rakousku. Vydání Epsteinovo má šestnáct kapitol, ve kterých systematicky otištěny jsou s příslušnými poznámkami, poukazy a doklady z parlamentárních materiálií nejdůležitější ústavní zákony naší republiky. Autor vykonal zde práci vší chvály hodnou, která neprospěje jen německým čtenářům, nýbrž bude v mnohých směrech velmi vítanou pomůckou i nám, poněvadž v knize Epsteinově nacházíme mnoho, co jím poprvé bylo soustavně sestaveno a publikováno. Tak především velice cenným jest obsah první kapitoly (»Die Entstehung des Staates«), ve které spisovatel ve výtahu uveřejňuje řadu diplomatických not a jiných dokumentů, předcházejících řízení Československého sátu. Na př. notu rakouského ministra vnějších záležitostí hraběte Buriana presidentu Wilsonovi ze dne 4. října 1918, odpověď Wilsonova ze dne 16. října 1918, notu rak.-uherského ministra vnějších záležitostí hraběte Andrassyho vládě Spojených Států ze dne 27. října 1918, manifest Národního výboru ze dne 28. října 1918, smlouvu Pittsburku, různé české resoluce cizozemské, uznání československé Národní Rady a armády Anglií, Francií a Italií, známé květnové prohlášení českých poslanců z 30. května 1917, Tříkrálovou deklaraci ze dne 6. ledna 1918, manifest císaře Karla ze dne 17. října 1918 atd., atd. Jako kuriosa čteme dále v tomto odstavci dokumenty, týkající se konstituování »Sudetenlandu« a pod. Druhá kapitola obsahuje normy vztahující se na hranice státu, třetí věnována jest prozatímní ústavě, čtvrtá ústavní listině, pátá občanským svobodám, šestá právu národnostnímu a jazykovému, sedmá Národnímu shromáždění, osmá jedná o presidentu republiky a ministrech, devátá o nejvyšších ústředních úřadech, desátá o publikaci zákonů, jedenáctá o staré ústavě zemské a nových normách jí se týkajících, dvanáctá o novém zřízení župním, třináctá o správním soudnictví, čtrnáctá o státní vlajce, odznacích a pečeti, patnáctá o státním občanství, šestnáctá o Podkarpaské Rusi.

Autor kompendia někdy velmi spoří místem (na př. zkratkami, které tu a tam působí při četbě rušivě), někdy jím však zbytečně plýtvá. Tak na př. v kapitole, v níž podávají se normy o Národním shromáždění, jsou rozhodně zbytečně vedle sebe in extenso publikovány jednací řády pro obě sněmovny, ač se obsahově jen zcela nepatrně od sebe liší.

V celku jest však publikace Epsteinova zajisté prací znamenitou, k níž dlužno blahopřáti nejen autoru, nýbrž i agilnímu nakladatelství. Totéž platí o ministerstvu školství a národní osvěty, které přes to, že autor své německé politické stanovisko nijak neskrývá (viz shora), udělilo mu na vydání spisu subvenci, která dokazuje, že naše ministerstvo je vzdáleno vší malicherné úzkoprsosti národnostní a tím výhodně se odlišuje od svého rakouského předchůdce. Podobné subvence jsou ostatně podle mého soudu penízem dobře uloženým. Weyr.

Dr. J. O. Worel, Dr. Alb. Milota a St. Stuna: **Uherský trestní zákoník,** druhé vyd. r. 1921. Z nařízení ministerstva spravedlnosti vyšel r. 1919 v českém překladě a v úpravě Dr. Worla, Ettela a Milory »Uher. trestní zákoník«. Toto vydání mělo hodně vad a i hrubých chyb, které však daly se omluviti chvatem, s jakým se k vydání přistupovalo.

Roku 1921 nákladem J. Guska v Kroměříži vyšlo druhé, doplněné vydání uher. trest. zákoníka, jež dle úvodních slov jest potud správnější než vydání prvé, že byly opraveny některé chyby, které se vloudily do vydání prvého. Některé chyby vydání prvého byly sice opraveny — ale do vydání druhého vloudilo se ještě více chyb a zůstalo v něm i dosti chyb a nedostatků vydání prvého. Celkem lze říci, že vydání druhé jest horší prvého, zvláště pokud se týče redaktorské úpravy.

Poukazujeme jen na několik chyb, které redakce zákoníka nesmí propustiti. V § 20. zák., čl. V. z r. 1878, v němž jsou vypočteny způsoby trestů, vůbec chybí trest vězení. U § 54. tr. z. chybí dodatek dle § 36. tr. nov. —

jest sice na § 36. tr. n. na straně 9. poukázáno, ale u § 36. tr. nov. (na str. 115) jest zase poukázáno na § 54. tr. z. O slovném znění tohoto dodatku se však nedočtete nikde. Podobně jest tomu u § 62. tr. z. a § 37. tr. nov. Na straně 27. (6. řádek z dola) jest místo § 177. tr. z. citován § 171., na str. 30. (č. 2. § 4. z. čl. XXIII. z r. 1913) jest citován bod 1., 2. a 4. místo bodu 3. a 5. a trest vězení jest tam určen až do 2 let místo do 1 roku. V § 40. z. čl. LX. z r. 1879 trestá se přestupek vězením do 8 dnů místo uzamčením.

K trestním zákonům vedlejším bylo přihlíženo jen potud, pokud jsou jimi upraveny některé §§y zák. čl. V. z r. 1878 neb XL. z r. 1879 a to pokud se týče zákoníka o přestupcích v míře velmi nepatrné, tak že chybí i mnoho těch vedlejších zákonů, které jsou uvedeny v uher. trest. zákoně do slovenčiny přeloženém a vydaném Dr. Michalem Slávikem roku 1919. Kritisované vydání uher. trest. zákoníka přihlíží k našim zákonům jen potud, pokud byl jimi uher. trestní zákon dotčen — jinak k nim vůbec nepřihlíží, i když jde o důležité vedlejší zákony trestní (válečná lichva a j.). Avšak ani v tom omezeném měřítku, pokud jest k vedlejším zákonům, najmě československým, přihlíženo, není dílo spolehlivé. V této kritice nebudeme bráti zřetel na zákony vydané po roce 1920, byť i dílo vyšlo až koncem roku 1921.

U hlavy X. druhého dílu zák. čl. V. z r. 1878 mělo býti přihlíženo k trestním činům uvedeným v § 12. ústav. zákona ze dne 9. dubna 1920, č. 293 Sb. zák. a nař. (o ochraně svobody osobní a domovní). Zák. čl. XLI. z r. 1895 o ochranných známkách byl zrušen článkem VIII. zákona ze dne 24. června 1919, č. 471 Sb.; přes to se uvádí na str. 69. jako dosud platný, ač na jeho místo nastoupil zákon ze dne 6. ledna 1890, č. 19 ř. z. Zákon ze dne 27. května 1919, č. 305 Sb., jímž platnost zákona ze dne 11. ledna 1897, č. 30 ř. z., byla rozšířena na veškeré území státu československého a zrušen zák. čl. XXXVII. z r. 1895 (na ochranu vynálezů), se vůbec neuvádí. Zák. čl. VI. z r. 1911 o živicích a zemních plynech byl zrušen a místo něho měl býti na str. 75. citován zákon ze dne 22. března 1920, č. 197 (§ 14.). I když by se tyto chyby snad méně významné — daly přehlédnouti, nelze pominouti velkou nepozornost, uvádí-li se pod hlavou XLI. druhého dílu tr. z. za platnosti branného zákona ze dne 15. března 1920, č. 193 Sb., předpisy zák. čl. XXX. z r. 1912 a zák. čl. XXI. z r. 1890, zrušené cit. zákonem, jenž jest znám jistě každému právníkovi.

Vytýkáme úmyslně některé chyby, abychom na nich demonstrovali, jak se zákony pro praktickou potřebu vydávati nesmějí, neboť nejen že nejsou pak pomůckou, nýbrž jsou spíše ke škodě, uvádějíce v omyl. —l.

Věstník ministerstva vnitra republiky československé. Roku 1919 počalo nové československé ministerstvo vnitra vydávati — po vzoru svého rakouského předchůdce — svůj »Věstník«. Všechny dosavadní čtyři ročníky vyšly za redakce sekčního rady Dra. Zdeňka Macha.

Kdo znal dřívější rakouské »Verordnungsblatty« a probírá se čtyřmi dosavadními ročníky našeho »Věstníku«, neubrání se pocitu pýchy a spokojenosti. Jaký to rozdíl mezi suchopárnými předchůdci a tímto literárním podnikem! Neboť při našem »Věstníku« nejde ve skutečnosti o nějaký pouhý »Verordnungsblatt«, nýbrž o periodickou publikaci s bohatým a vědecky cenným literárním obsahem. Do prvního čísla prvního ročníku napsal sekční šéf prof. Dr. Jiří Hoetzel mimo jiné tato úvodní slova: »Věstník ministerstva vnitra nastupuje letoškem svou pouť za poměrů zcela změněných. Chce se státi spolehlivým průvodcem a rádcem státním úřadům, podléhajícím ministerstvu vnitra, tedy ústřednímu úřadu s nejširší věcnou kompetencí. Nerad by klesl na pouhou registraturu právních a normativních ustanovení. Jeho snahou bude, aby byl odleskem nového ducha, jenž má pronikati celou veřejnou správu naší Československé republiky. Zásadní jeho poslání vysvětluje, že jeho obsah

bude v první řadě dbáti potřeb politického správního úřednictva, kterému připadá čestná úloha vytvořiti z naší republiky stát se vzornou správou, touto hybnou pákou státního života kontinentálního... Komu poměry nedovolují čerpati ze zdrojů bohatších, tomu má Věstník poskytovati aspoň tolik duševní stravy, kolik je třeba každému, kdo nechce smysl svého života viděti pouze ve vyřizování úředních aktů«.

Vzhledem ke skutečnému obsahu prvních čtyř ročníků jsou tato slova Hoetzlova příliš skromná. »Věstník« vyvinul se totiž za redakce Machovy ve vzorný odborný časopis, který by neměl býti čten pouze úředníky politickými, nýbrž každým, kdo se o právní vědu zajímá, zejména tedy theoretiky právními. Není to zkrátka žádný »Verordnungsblatt« ve smyslu starorakouském.

Je proto povinností redakce našeho »Časopisu«, aby seznámila čtenáře aspoň s tituly samostatných pojednání, dosud ve »Věstníku« uveřejněných, a tím doplnila svůj obvyklý přehled odborné literatury časopisecké. Podotknouti jest, že »Věstník« přináší vedle těchto samostatných článků pravidelné kritické posudky naší a cizí literatury odborné.

První ročník přinesl tyto články rozpravné: Dr. Hoetzel: Výklad § 19. zákona o prozatímní ústavě. Týž: Materialie k osnově nového zákona o výjimečném stavu. Týž: Nový zákon, jímž se upravuje vyhlašování zákonů a nařízení v republice čs. Týž: President republiky. Dr. Politzer: Poznámky k § 23. novely k obecním zřízením. Dr. Mašek: K nařízení ze dne 23. dubna 1919 č. 218 o úředním stejnokroji úředníků politické policejní služby státní. Týž: Organisace politické správy na Slovensku. Dr. Beran: Stanné právo. Týž: Náhrada škod způsobených výtržnostmi. Dr. Kalousek: Státní znak republiky čs. Dr. Mašek: Hospodářská a finanční činnost komitátů na Slovensku. Dr. Prokop: K změnám hranic okresů dle § 23. novely k obec. zříz. Dr. Joachim: Státní občanství v naší republice podle mírových smluv. Dr. Hlavička: K otázce složení zastupitelských sborů územních korporací. Dr. Prokop: O úpravě názvosloví obcí.

Druhý ročník: Dr. Holl: Poznámky ku provádění zákona ze dne 9. dubna 1920 č. 222 o propočítání služební doby státních zaměstnanců. Hons: Opravné prostředky v řízení správním. Dr. Hermann Otavský: K otázce provedení rozluky spisové a archivální v základě ustanovení mírové smlouvy St.-germainské, pokud se týče podle úmluvy uzavřené s republikou rakouskou dne 18. května 1920. Hons: Výjimečná moc vlády na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. Dr. Hoetzel: Hermann-Hernrittovy Grundlehren des Verwaltungsrechtes. Hons: Zvykové právo v oblasti zákonodárství uherského. Dr. Dusil: Filmová censura. Dr. Kalousek: Přehled zákonodárné činnosti ministerstva vnitra v prvém tříletí. Hons: Přesuny kompetenční podle § 6., posl. odst., zák. o zřízení úřadů okresních a župních. Agenda sirotčí. Dr. Beran: Filmová censura.

Třetí ročník: Dr. Kalousek: Nástin historického vývoje zřízení krajského v Čechách a zřízení komitátního v Uhrách. Dr. Hlavička: Několik slov o ústavním soudě. Dr. Laštovka: Župní a okresní úřady v republice čs. Dr. Hoetzel: Poznámky k ústavní listině republiky československé. Dr. Mašek: Reforma organisace politické správy na Slovensku podle zákonů z r. 1920 č. 210, 211, 233 a 269. Dr. Kalousek: Vysvětlivky k zákonu o státní vlajce, státních znacích a státní pečeti. Dr. Laštovka: K otázce postupu při provádění zákona o župních a okresních úřadech. Dr. Mašek: Působnost okresních a župních úřadů na Slovensku (Studie k § 6. zák. ze dne 29. února 1920 č. 126). Dr. Hoetzel: Ochrana menšin. Týž: Ústava spolkového státu rakouského. Týž: Stálý výbor podle § 54. ústavní listiny a §§ 80. a 81. jednacích řádů sněmovních.

Čtvrtý ročník (dosud nedokončený): Hons: Statutární právo municipií a obcí na Slovensku a zřízení župní. Dr. Břeský: Omezení vystěhování a cestování do ciziny. Týž: Ochrana znaku a názvu Červeného

kříže. Hons: Unifikace hnaneckým předpisů. Dr. Dusil: Trestní řízení správní. Dr. Matějka: Povinnost státu k náhradě škody způsobené výkonem veřejné moci (podle práva československého, francouzského a německého). Dr. Kalousek: Srovnání ústavních listin republik středoevropských. Hons: Vyčerpání instančního pořadu ve smyslu § 5., odst. 2., zákona o správním soudě, na území Slovenska a Podkarpatské Rusi.

Weyr.

Politika (Co má věděti o československé republice každý občan). Redigoval Dr. Zd. Tobolka. Československý kompas, Praha, 1922. V úvodě praví se, že dílo má poskytnouti péry odbornými poučení o naší Československé republice s hlediska politického v širším slova smyslu. Má dáti první spolehlivou informaci každému občanu o naší republice v podání snadno přístupném a málo předpokládajícím.

První dosud vyšlý svazek obsahuje tyto oddíly: Základní pojmy (Dr. Frant. Fiedler: Politika vědou a uměním, Dr. Václav Joachim: Stát), Vznik československého státu (Dr. Václav Novotný: Území českého státu v historickém vývoji, Dr. Zdeněk Tobolka: Česká politika za světové války, Dr. Jan Krčmář: Právní základ Československé republiky), Území Československé republiky (Dr. Frant. Koláček: Velikost a poloha Československé republiky, Týž: Fysikálně-zeměpisný přehled Československa, Dr. Karel Kavina: O rostlinném bohatství našeho státu, Dr. Štěpán Soudek: O živočišném bohatství Československ. státu). Kromě těchto článků obsahuje svazek několik vyobrazení (Masaryk, Rašín, Kramář, Štefánik atd.) a mapu Československé republiky.

Podle předmluvy mají následovati ještě v dalším svazku (či dalších svazcích?) výklady o státním národu a státní moci, o vnitřní a zahraniční politice našeho státu od jeho obnovení až do doby nejnovější a statě o problémech dnešní světové politiky.

Praví-li pak předmluva, že »Politika« jest pokus o československou, soustavně uspořádanou encyklopedii politickou, šlo by zajisté o pokus velmi záslužný. Jenže první právě vyšlý svazek trpí jistým velkým nedostatkem, jejž nelze smlčeti. Je to do očí bijící nesoustavnost jak disposice díla, tak obsahu a rozsahu jednotlivých statí. Již titul díla (»Politika«) je příliš široký a neurčitý a nijak neshoduje se s podtitulem (»Co má věděti o československé republice každý občan«). Disposice obsahu prvního svazku činí pak dojem, že nebyla sdělána podle nějakého základního hlediska a docela ne podle toho, »co má věděti o československé republice každý občan«, nýbrž spíše podle zcela nahodilé skutečnosti, jak právě docházely redaktora příspěvky jednotlivých spolupracovníků. »Základní pojmy«, »Vznik Československého státu« a »Území Československé republiky« nejsou apoň hesla, která by mohla tvořiti nějaký soustavný celek a to tím méně, přihlédneme-li k obsahu jednotlivých těchto částí. Tak na př. jedná se v druhé části (vznik) o území československého státu, ač právě třetí vyhrazena jest tomuto území. Nelze dále pochopiti, proč by měl každý občan věděti sice něco o rostlinném a živočišném bohatství našeho státu, ale nic o ostatních bohatstvích, z nichž některá — na př. hospodářské — zajisté více souvisí s politikou, než rostlinné a živočišné. Zcela nejasné jsou tituly dalších slibovaných článků. Co má znamenati na př. »státní národ«? Je tím míněno obyvatelstvo československé národnosti či obyvatelstvo vůbec a s jakého hlediska (statistického, ethnologického, právního?) bude o něm jednáno? Je rozuměti »státní mocí« ústavu či něco jiného?

Ani obsah jednotlivých statí není nijak souměrný a činí dojem, že chyběla konečná redakce. Velmi zajímavý jest na př. bez odporu článek Tobolkův o české politice za světové války, čítající 132 stránek, ale pochybujeme, že by každý občan musel tolik vědět o tomto předmětu! Vedle obšírného pojednání Tobolkova jest článek Krčmářův o právním

základu československé republiky — thema aspoň tak důležité, jak česká politika za světové války! — zase příliš krátký: čítá necelé tři stránky.

Myslím, že vydavatelstvo díla prohřešilo se proti zásadě, které podle mého mínění zvlášť úzkostlivě dbáti jest, jde-li o knihu určenou pro široké vrstvy čtenářské, tedy o publikace t. zv. populární. Jest to zásada přísné methodičnosti. Pro »občana«, t. j. čtenáře-laika, není nic zhoubnějšího, než onen naivní methodologický synkretismus, který dosud zpravidla panuje ve spisech pravo- a státovědeckých, a který zejména lze zjistiti ve článku Joachimově o státu. Zde právní věda, sociologie a politika zhušťují se v jediné tajemné těleso, které na kritického čtenáře, i kdyby byl pouhý laik, bude dělat dojem trapný.*) A trapnost ta bude ještě stupňována, když čtenáři vnucuje se další dojem, že disciplina, nazývaná »politikou«, o které jedná souborné dílo, — tento Kentaur: zpola »vědou«, zpola »uměním« — zahrnuje v sobě vedle právní vědy a sociologie vlastně také geografii a botaniku! F. W.

Jahrbuch des öffentlichen Rechts. Svazek XI. 1922. Vydávají Piloty a Koellreutter. Dávno před válkou založili v Německu Max Huber, G. Jellinek, Paul Laband a Rob. Piloty velký literární podnik pod jménem »Das öffentliche Recht der Gegenwart«. Podnik ten skládal se z části systematické, ve které publikována byla monografická zpracování státního práva jednotlivých států, a části běžné, k níž patří Jahrbuch des öffentlichen Rechts, přinášející periodické zprávy o změnách, v jednotlivých státech nastavších. Nyní vychází po dosti dlouhé přestávce XI. svazek této záslužné sbírky, jejíž redakci zatím převzali Koellreutter a Piloty, s tímto obsahem (390 stránek): Dr. Heinrich Herrfahrdt: Die Formen der wirtschaftlichen Selbstverwaltung in Deutschland, Dr. Albert Hensel, docent v Bonnu: Das materielle Reichssteuerrecht, Dr. Th. Zschucke: Das neue Wasserstrassenrecht, Heinrich Hansen, Kodaň: Das öffentliche Recht Dänemarks 1914—1921, Prof. Dr. Erich, Helsingfors: Die Entwicklung des öffentlichen Rechts in Finnland, Prof. Dr. Otto Koellrentler, Jena: Das öffentliche Recht Gross-Britaniens in den Jahren 1914 bis 1921, Prof. Dr. Manfredi Siotto-Pintor, Parma: Das Verfassungsrechtsleben in Italien in den Jahren 1913—1922, Prof. Dr. Ivan Žolger, Lublaň: Die Verfassung Jugoslaviens, Prof. Max M. Laserson, Riga: Die Verfassungsentwicklung Lettlands, Doc. Dr. Frede Castberg, Kristiania: Die verfassungsrechtliche Gesetzgebung in Norwegen in den Jahren 1914—1921, Prof. Dr. Hans Kelsen, Vídeň: Die Verfassung Österreichs (pokračování), Leo Zaitzeff: Die Verfassungsentwicklung Russlands seit dem Sturze des Zarentums, Prof. Dr. Renterskiöld, Upsala: Die staatsrechtliche Entwicklung Schwedens seit dem Jahre 1918, Dr. Z.

*) Joachim tvrdí zde na př. — zcela ve smyslu panující nauky německé, z níž čerpá a kterou v duchu dnešní doby pouze zevně šperkuje několika citáty francouzských autorů —, že »pravou podstatou státu jest svrchovaná moc, tedy síla; stát je svou podstatou zevnější mocí, ale organisovanou, idealisovanou« (str. 33). Při tom, jak u nás bývá již jednou zvykem, úplně ignoruje, co bylo v posledních letech — též v české vědě — vykonáno ve směru methodologickém a noetickém. Poslední slovo ve věcech státovědeckých má zde ještě pořád Jiří Jellinek v překladě Foustkově, apretovaný ve smyslu panujícího vkusu popřevratového několika citáty francouzských autorů. To nezdá se mi býti objektivní informací laického čtenářstva, kterému mohlo snad býti aspoň naznačeno (třeba bez citace jmen, na kterých nesejde), že jest zde teorie, která přesně liší pojem a podstatu státu ve smyslu normativním a přírodovědeckém, z nichž nemůže býti jedna »pravou« a druhá »nepravou«, s případným dodatkem, že tato teorie je sice úplně nesprávnou, že však »na tomto místě nelze její nesprávnost podrobně prokázati« a pod.

Giacometti, Curych: Das Verfassungsrechtsleben der schweizerischen Eidgenossenschaft in den Jahren 1904—1921, Prof. Dr. Fr. Weyr, Brno: Der tschechoslovakische Staat. Seine Entstehung und Verfassung, Prof. Dr. E. Freund, Chicago: Die Bundesgesetzgebung der Vereinigten Staaten von Amerika 1914—1921. F. W.

Pocta podaná prof. Dr. L. Heyrovskému k sedmdesátým narozeninám dne 14. listopadu 1922 jeho ctiteli a žáky (zvláštní svazek Sborníku věd právních a státních, roč. XXII.). Praha, Bursík a Kohout. 355 str.

Cenné toto literární dílo, jež oslavence zajisté potěšilo, obsahuje kromě pěkné reprodukce jeho fotografie a výstižné dedikace tato vědecká pojednání od příslušníků všech tří českých právnických fakult:

Jar. Kallab: Příspěvek k nauce o fikcích v právní vědě, Jos. Vančura: Kritické poznámky k nauce o evikci při římském trhu, Jan Vážný: Continuato furti, Kamil Henner: Dvě kapitoly z právních dějin prvotní církve, Vratislav Bušek: Zásada nerozlučitelnosti manželství a privilegium Paulinum, Miloslav Stieber: Systematika zákoníků střední Evropy, Jan Kapras: Zemská zřízení opolsko-ratibořské a těšínské, Richard Horna: Návrh zemského zřízení pro Krňovsko z r. 1673, Karel Kadlec: Porob-rásap v právu jihoslovanském, Jan Krčmář: Ustanovení o hodnotě a ceně v občanském zákonníku a jejich poměr k některým otázkám současným, Emil Svoboda: Nepřekonatelný odpor a rozvrat manželství, Karel Herman-Otavský: Abandon v československém právu námořním, Frant. Storch: Hájení obviněného v budoucím trestním řízení československém, Václav Hora: K nauce o stranách ve sporu, František Weyr: Právní postavení majitelů pozemků na území čs. republiky, pokud jsou tito majitelé státními občany německými a pokud pozemky ty podléhají ustanovení § 1. zákona ze dne 16. dubna 1910, č. 387 Sb. z. a nař. (zákona záborového), K. Laštovka: Plná moc ministra s plnou mocí pro správu Slovenska, Cyril Horáček: Období vázané cechovní politiky živnostenské, Vil. Mildschuh: Úvěrová inflace, Ot. Sommer: Katagrafé. W.

Bureau international du travail (Genève): Série legislative Tome I—1920. Mezinárodní úřad práce vydal právě obsáhlou sbírku zákonů a nařízení týkajících se úpravy práce v různých státech. Z československé republiky otištěn tam na př. zákon o práci dětí, o závodních a revisních radách při hornictví, o účasti zaměstnanců při hornictví na správě dolův a jejich podílu na čistém zisku a pod. Se způsobem, jakým se zde československé normy uvádějí, nelze arciť souhlasit. Je pro Čechoslováka nesrozumitelný, tím více pak pro cizince. Zákon o práci dětí uvádí se tam na př. takto:

Tchéco-slovaquie
Loi: travail des enfants

Zakon ze dne 17. cervence 1919 cislo 420 a pracideti (Vyhlasen o LXXXVII castce S. Z. N. dne 28. cervence 1919; Socialni Revue c. la 2 roku 1919 str. 36)

Loi du 17. juillet 1919 sur le Travail des enfants.

Komu má sloužit ona česká zkomolenina? Cizinec jí nerozumí a našinec ji nepotřebuje.

Titul zákona ze dne 7. dubna 1920, č. 220 Sb. zák. a nař., kterým se vláda zmocňuje, aby upravila mezistátní styk v oboru sociálního pojištění uvádí se vedle francouzského překladu i ve znění německém, patrně proto, že text zákona čerpán byl z »Prager Archiv« a ne ze »Sociální revue«. W.

Dr. Josef Vančura, profesor university Karlovy: **Úvod do studia soukromého práva římského.** Díl I. Praha, 1923. Nákladem vlastním, str. 255. Kniha nemá žádné předmluvy nebo aspoň úvodního slova, kde by autor vykládal smysl, účel a karakter svého díla. Jde patrně o studijní pomůcku pro autorovy posluchače. Litovati jest, že tento samostatně vyšlý spis, byť byl by i označen jako »díl první«, nemá též žádného »obsahu«, který by nejen čtenáři, nýbrž i studujícímu ulehčil přehled látky. Kolik dalších dílů bude ještě následovati, nelze též z tohoto prvního seznati.

W.

Dr. Jan Svoboda, ředitel zemského úřadu pro péči o válečné poškozence na Moravě a ve Slezsku: **Příručka válečného poškozence československého.** Soubor zákonů, nařízení a výnosů v péči o válečné poškozence se vzorci podání a žádostí. Brno, 1923. Nákladem »Obzoru sociální péče« v Brně. 391 str. Cena 12 Kč.

Cenu na práci o kolektivních smlouvách v republice československé od převratu do konce roku 1922 vypisuje v částce 5000 Kč Sociální Ústav republiky československé.

Práce musí podati kritický přehled uzavřených smluv kolektivních se zřetelem k jejich rozvoji v zemích českých (tedy s příslušným dějinným rozhledem) a vylíčením jejich právních podmínek de lege lata i s motivovanou formulací požadavků de lege ferenda. Cenu mohou dostati práce, které budou v rukopise předloženy do 31. srpna 1923 redakci »Sociální Revue« (v Praze III., Valdštýnská 10), nebo ve stejné době otištěny v některém českém listě odborném. Rozsah práce nepřevyšuj 5 tiskových archů obvyklé časopisecké revuální osmerky. Práce cenou poctěná, pokud bude rukopisná, bude otištěna za obvyklý honorář v Sociální Revui, věstníku ministerstva sociální péče. Mimo práci, jíž bude přiznána cena, bude-li zadáno prací více, mohou ostatní, vědecky hodnotné práce dostati odměnu v částce po 1000 Kč. O přiznání ceny, pokud se týče odměny, rozhodne ministr sociální péče po návrhu komise v níž jsou: prof. vys. školy obchodní dr. A. Macek, o. r. dr. E. Štern a red. »Sociální Revue« Aug. Žalud.